

O OSZCZĘDZANIU

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

Klasa I—III Zajęcia nr 1

Skąd się wzięły
pieniądze?

Banki Spółdzielcze

ZAJĘCIA NR 1:

Skąd się wzięły pieniądze?

Grupa wiekowa: klasy I–III, szkoła podstawowa

Czas zajęć: 1,5 godziny

Wprowadzenie

Dzieje pieniądza

Uczeń poznaje dzieje pieniądza, drogę, jaką doprowadziła pieniądz do dzisiejszej postaci. Nauczyciel wyjaśnia, że pieniądze nie zawsze były papierowymi banknotami. Dawniej, przez krótki okres w historii, rolę środka płatniczego pełniły: pieprz, kamienie, muszelki, jedwab, zboże, bydło, tytoń. Jednak jako pieniądze – nie nadawały się, ponieważ były nietrwałe i niewygodne w użyciu.

Potem do ich wyrobu używano metali. Miedź, srebro i złoto – stały się trzema najważniejszymi metalami, jakimi ludzie posługiwali się w celu wymiany handlowej. Właśnie te metale od najdawniejszych czasów ludzie zaczęli formować w niejednolite formy o określonym ciężarze. Wyrabiali kwadraty, owale, a w końcu okrągłe pieniądze.

Uznaje się, że pierwsze monety zostały wybite przez królów Lidii (VIII w. p.n.e.). Następnie monety były bite przez Greków, a potem przez mieszkańców południowej Italii. Pierwszym metalowym pieniądzem była odlana sztaba miedzi z uproszczonym wizerunkiem krowy, ponieważ źródła bogactwa upatrywano w posiadaniu stad bydła. Krajem, który pierwszy wprowadził papierowe pieniądze były Chiny.

Obecnie oprócz pieniędzy z metalu oraz pieniędzy papierowych posługujemy się pieniądzem plastikowym (karty bankomatowe, kredytowe) oraz pieniądzem elektronicznym (np.: przelewy on-line za pomocą Internetu, płatności za dobra i usługi za pomocą SMS).

Pieniądz – ogólnie akceptowany środek płatniczy służący do regulowania zobowiązań finansowych.

Funkcje pieniądza: środek wymiany, miernik wartości (ceny towarów i usług są wyrażone w pieniądzu), środek przechowywania wartości.

Moneta – znak pieniężny wykonany z metalu, oznaczony symbolem władzy państwowej (np. godłem); w Polsce monety mają nominały: 1 zł, 2 zł, 5 zł oraz 1, 2, 5, 10, 20 i 50 groszy.

Banknot – pieniądz papierowy, odpowiednio określony co do wartości i daty emisji.

Euro – wspólna waluta europejska.

Cele zajęć

Uczeń:

- zna dzieje pieniądza i jego różne formy,
- wyjaśnia, dlaczego ludzie posługują się pieniądzem,
- omawia wygląd pieniądza,
- dopasowuje odpowiednie banknoty i monety do wybranej kwoty,
- określa zadania i funkcje pieniądza,
- wie, jak nazywa się waluta polska oraz wspólna waluta europejska,
- samodzielnie dokonuje wyborów jako konsument,
- kształtuje umiejętność szanowania pieniądza.

Uczeń poznaje pojęcia:

banknot, moneta, nominal, waluta, konsument, złoty polski, euro, dawne i współczesne formy pieniądza.

Metody i formy pracy:

metody aktywizujące, rozsypanka obrazkowa w formie puzzli, praca z tekstem, technika plastyczno-manualna, pogadanka, autorefleksja, praca indywidualna, zbiorowa i grupowa.

- wiersz: „Ciuchy dla muchy”,
- obrazki w kształcie puzzli z: muszelkami, zbożem, kamieniami, jedwabiem i bydłem, z różnymi pieniędzmi w formie kwadratów i owali z metalu, z pieniędzmi okrągłymi w formie monet, z pieniędzmi papierowymi, z kartami bankomatowymi/kredytowymi,
- sakiewka z przykładowymi monetami i banknotami polskimi,
- duże napisy na kartonie: PIENIĄDZE, MONETY, BANKNOTY,
- obrazki: spódnica, buciki, szalik, kapelusz, rękawiczki, spodnie (do wiersza),
- wizerunki postaci: Filon i Netka, Misiek i Zyga, Maruda i Miećka, Laki Łuki i Wanda M.,
- kartki papieru, kredki.

Przebieg zajęć

Krok 1: Zapoznanie z tematem zajęć

Nauczyciel głośno odczytuje wiersz „Ciuchy dla muchy” (materiał pomocniczy nr 1). Po odczytaniu wiersza zadaje dzieciom pytanie, czy domyślają się (na podstawie wiersza), o czym będzie mowa na zajęciach (powinna paść odpowiedź: pieniądze). Następnie przeprowadza z dziećmi luźną rozmowę tematyczną:

- Dlaczego mucha nie mogła kupić ubrań, które chciała mieć?
- Co jest potrzebne, abyśmy mogli zrobić zakupy? (powinna paść odpowiedź: pieniądze)
- Do czego są potrzebne pieniądze?
- Czy wszystko można kupić?
- Co można kupić? Czego nie można kupić?
- Czy wiecie, jaka waluta obowiązuje w Polsce?

Krok 2: Przedstawienie dziejów pieniądza – rozsypanka obrazkowa

Każdy uczeń otrzymuje od nauczyciela rozsypankę obrazkową (materiał pomocniczy nr 2). Nauczyciel informuje uczniów, że będzie czytał tekst o dziejach pieniądza, a zadaniem uczniów w tym czasie jest jak najszybsze ułożenie układanki (na podstawie czytanego tekstu).

Uczniowie na podstawie czytanego tekstu dowiadują się, kiedy pojawiły się pierwsze pieniądze, w jakiej postaci i jak na przestrzeni wieków zmieniał się ich wygląd. Dowiadują się także, jak funkcjonował handel bez pieniędzy i co dawniej pełniło rolę pieniądza.

Uczeń, który najszybszej wykona zadanie dostaje od nauczyciela nagrodę: sakiewkę z różnymi pieniędzmi (monety i banknoty polskie).

Krok 3: Czarodziejska sakiewka – prezentacja monet i banknotów obowiązujących w Polsce

Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel umieszcza w widocznym miejscu (na tablicy) trzy napisy: **PIENIĄDZE, MONETY, BANKNOTY** (materiał pomocniczy nr 3), a następnie prosi dziecko, które otrzymało sakiewkę o wyjęcie po kolei ukrytych w worku skarbów – monet lub banknotów obowiązujących w Polsce. Nauczyciel nazywa wyjmowane przez dzieci banknoty oraz monety i układa je w widocznym miejscu pod odpowiednimi, umieszczonymi wcześniej napisami (od najmniejszej wartości do największej).

Dzieci nadal siedzą w kręgu, nauczyciel z obu stron przekazuje 1 zł. Prosi, aby dzieci przyjrzały mu się dokładnie (nominał, awers, rewers) i przekazały sąsiadowi.

Krok 4: Ile to może kosztować?

Nauczyciel pyta uczniów, co chciała i czego nie mogła w wierszu kupić mucha. Uczniowie powinni wymienić np. (jeśli dzieci nie pamiętają, nauczyciel powtórnie przypomina wiersz):

- spódnica,
- buciki,

- szalik,
- kapelusz,
- rękawiczki,
- spodnie.

Nauczyciel kładzie w widocznym miejscu rysunki tych ubrań (materiał pomocniczy nr 4). Dzieci zastanawiają się, ile mogą kosztować wymienione przedmioty. Wspólnie z nauczycielem ustalają ceny ubrań dla muchy.

Następnie nauczyciel prosi uczniów, aby do dobranych cen spróbowali dopasować odpowiednie banknoty i monety.

Krok 5: Sami wydajemy pieniądze

Nauczyciel przedstawia i zapoznaje uczniów z nowymi postaciami, które będą towarzyszyć im przez kolejną część zajęć: Filon, Netka, Misiek, Zyga, Maruda, Miećka, Laki Łuki, Wanda M. (materiał pomocniczy nr 5).

Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje kartki papieru i kredki oraz wizerunek dwóch postaci. Zadaniem grup jest:

- narysowanie ubrań na zimę, które kupiłby tym postaciom,
- wybranie odpowiednich banknotów i monet do kupionych ubrań,
- uzupełnienie zdań (materiał pomocniczy nr 6).

Każda grupa ma łącznie do wydania na zimowe zakupy 200 zł. W czasie pracy nauczyciel podchodzi do każdej grupy, pomaga, jeśli dzieci zadają jakieś pytania, udziela odpowiednich wskazówek.

Krok 6: Prezentacja pracy w grupach

Dzieci prezentują swoje rysunki oraz kwoty, jakie wydały na poszczególne ubrania. Nauczyciel wspólnie z uczniami zastanawia się i pyta:

- Czy łatwo było kupić ubranka na zimę wybranym postaciom za wyznaczoną kwotę?
- Czy musiały zrezygnować z jakiegoś ubranka, bo jest za drogie?
- Czy musiały wybierać jakieś tańsze ubrania?
- Co najwięcej sprawiło im trudności w wykonaniu zadania, a co najmniej?

Nauczyciel przeprowadza z uczniami luźną, kierowaną rozmowę. Za pieniądze możemy kupować różne rzeczy (np. ubrania, jedzenie, książki, zabawki). Każda rzecz ma swoją określoną wartość, to znaczy kosztuje określoną ilość pieniędzy. Nauczyciel podsumowuje zadanie, mówi, że nie można kupić wszystkiego, na co ma się ochotę. Każdy konsument musi podejmować decyzje, co wybrać. Jeżeli wyda pieniądze na jakiś produkt, nie może tych samych pieniędzy wydać na coś innego.

Krok 7: Uczeń konsumentem

Nauczyciel przekazuje uczniom, że konsument – to osoba, która nabywa towary lub usługi i prosi, aby uczniowie podali przykłady sytuacji, w których pełnią rolę konsumentów oraz uzupełnili zdania: „Jestem konsumentem, kiedy: ... (np. kupuję zabawkę, kupuję lody, kupuję książkę...)”. Prowadzący zajęcia zaznacza, że konsumenci powinni rozważnie podejmować decyzje dotyczące zakupów. Powinni zdecydować, co jest im najbardziej potrzebne, a także ile pieniędzy mogą przeznaczyć na zakup dóbr lub usług.

Podsumowanie zajęć – ewaluacja

Uczniowie odpowiadają na pytania:

1. W czasie dzisiejszych zajęć pracowałem/am jak:

- pracowita mrówka,
- beztroski motylek,
- powolny żółw,
- śpiący kot.

2. W czasie dzisiejszych zajęć dowiedziałem/am się:

3. W czasie dzisiejszych zajęć podobało mi się:

Bezpłatna infolinia:

800 888 888

www.sgb.pl

www.skowskb.pl

Materiał pomocniczy nr 1

„Ciuchy dla muchy”

Pewna mucha, proszę pana,
Z tych, co bzyczą i fruwać
Zna pan? Co też, wszyscy znają!
Wciąż się czuła nieubrana.

A że właśnie przebywała
W sklepie, gdzie modne ubrania
Przymierzały się na paniach
To się w modzie rozkochała.

I z zazdrości, i z niemocy
Tłukła w szybę, dzień do nocy
Od otwarcia do zamknięcia
Cała w fochach i bzyknięciach.

„Jak mam latać po ulicy
Bez żakietu? Bez spódnicy?
Bez rajstopek i bucików?
Bez fasonu i bez szyku?”

Tak bzyczała, aż tu pająk,
Zna pan? Co też, wszyscy znają!
Dobłą radę wysnuł z sieci:
„Idź, przymierzaj, bierz jak leci!”

A więc mucha ucieszona
Jęła przebierać w fasonach.
Tu się krojem zachwyciła
Tam materiał podziwiała.

Tu na bluzce przycupnęła
Tam się w szalik owinęła
Czy pasują jej te barwy?
(ważne, kiedy jest się czarnym!)

Przebierała, przymierzała
W końcu się zdecydowała
Ustawiła się do kasy
Z mnóstwem ubrań pełnych klasy.

I rzekła, cała w skowronkach:
„Ta sukienka, ta garsonka
Ten kapelusz i ta broszka
Chociaż... cała będę w groszkach...

No to może rękawiczki
Cztery pary. I trzewiczki
I jeszcze poproszę spodnie
Będzie modnie i wygodnie.”

Sprzedawczyni nos zmarszczyła
Wpierw jej nie zauważyła
W końcu zgadła, że na ciuchach
Siedzi mała, czarna mucha.

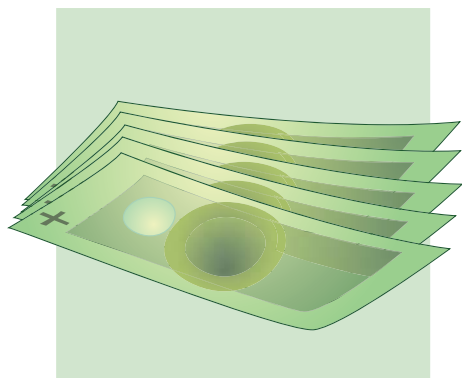
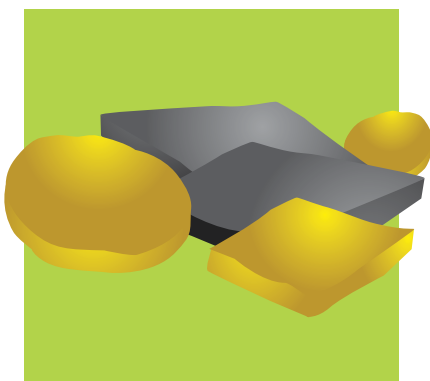
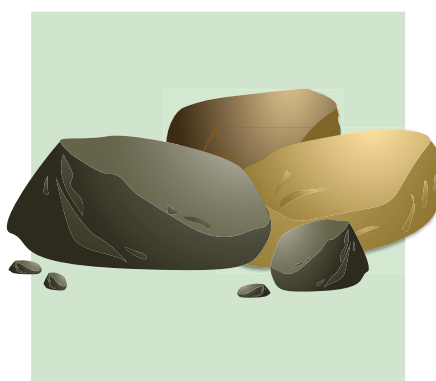
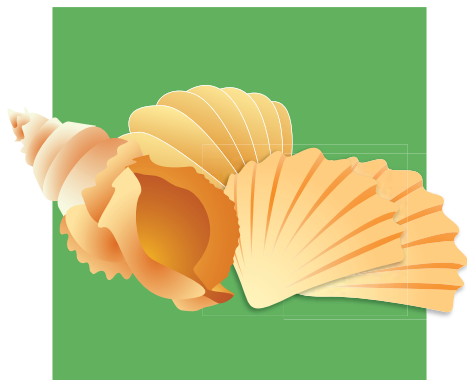
Mówi tak: „Pani jest muchą?
Bo u much to z kasą krucho
Jeszcze takiej nie widziałam
Co pieniądze wydawała.

Muchy przecież żyją w nędzy
Bez mieszkania, bez pieniędzy
Jedzą to, co nam zostanie
Czym tu płacić za ubranie?”

Pan rozumie, proszę pana,
Mucha była załamana
Odłożyła, co wybrała
Z żalem w szybę uderzała.

I taki już żywot muchy
Że nie dla niej drogie ciuchy
Bez pieniędzy w naszych czasach
Fruwasz tylko na golasa.

Malina Prześluga, „Ciuchy dla muchy”

BANKNOTY

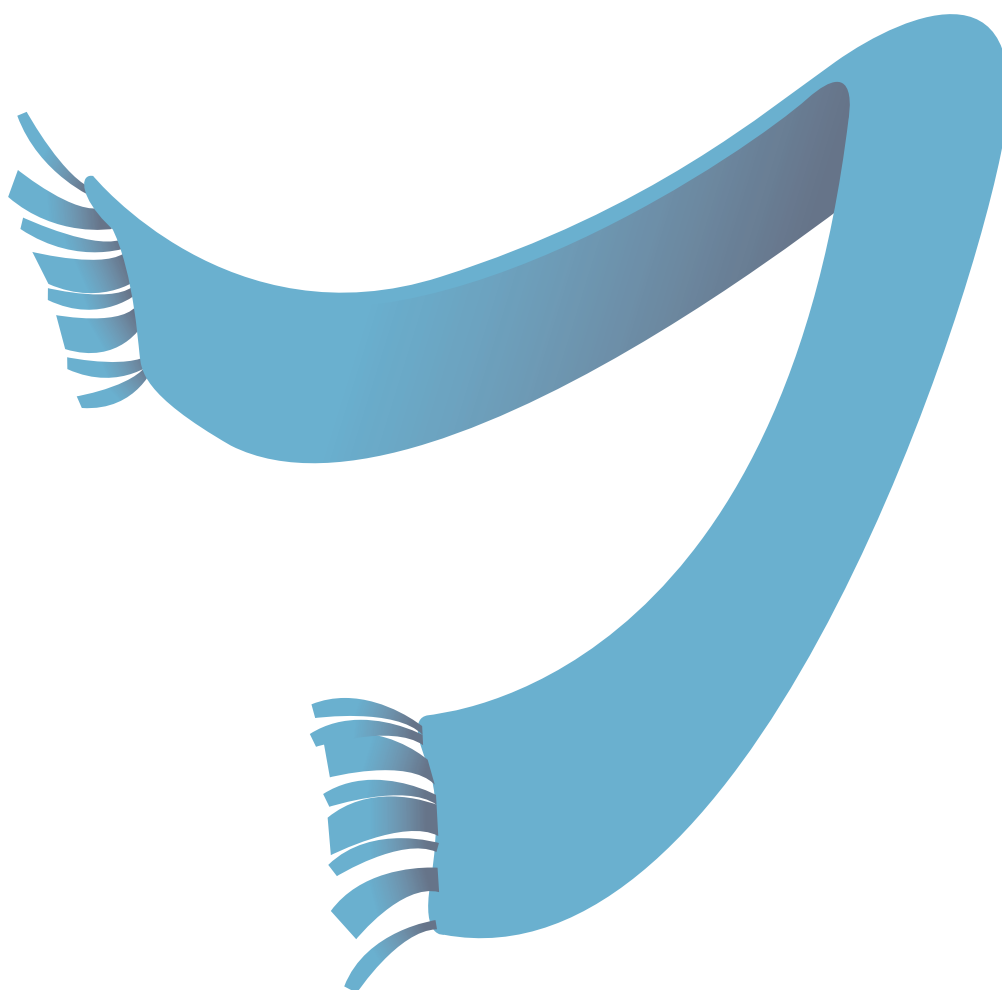
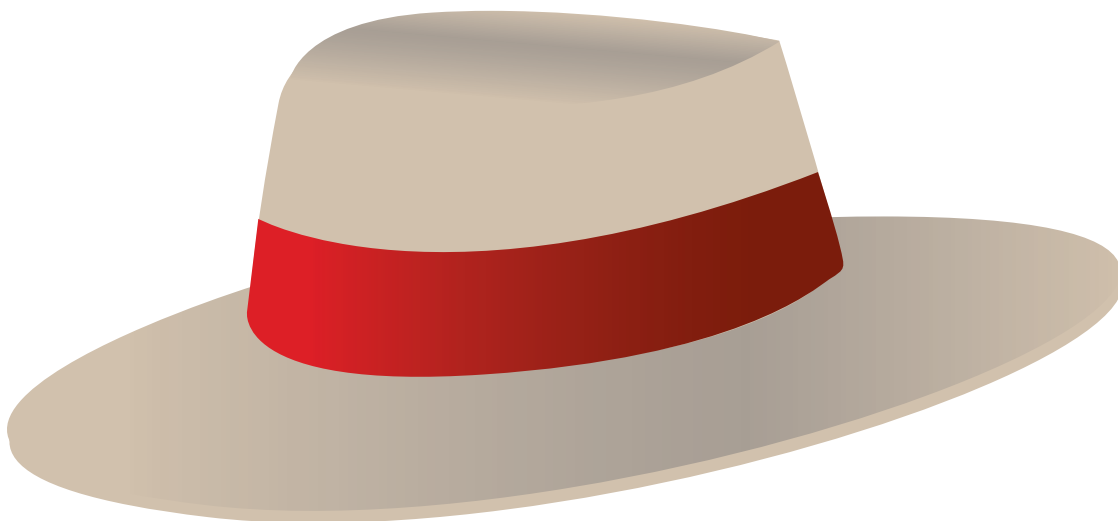

MONETY

PENIAŹE

Zyga

Miećka

Maruda

Laki Łuki

Filon

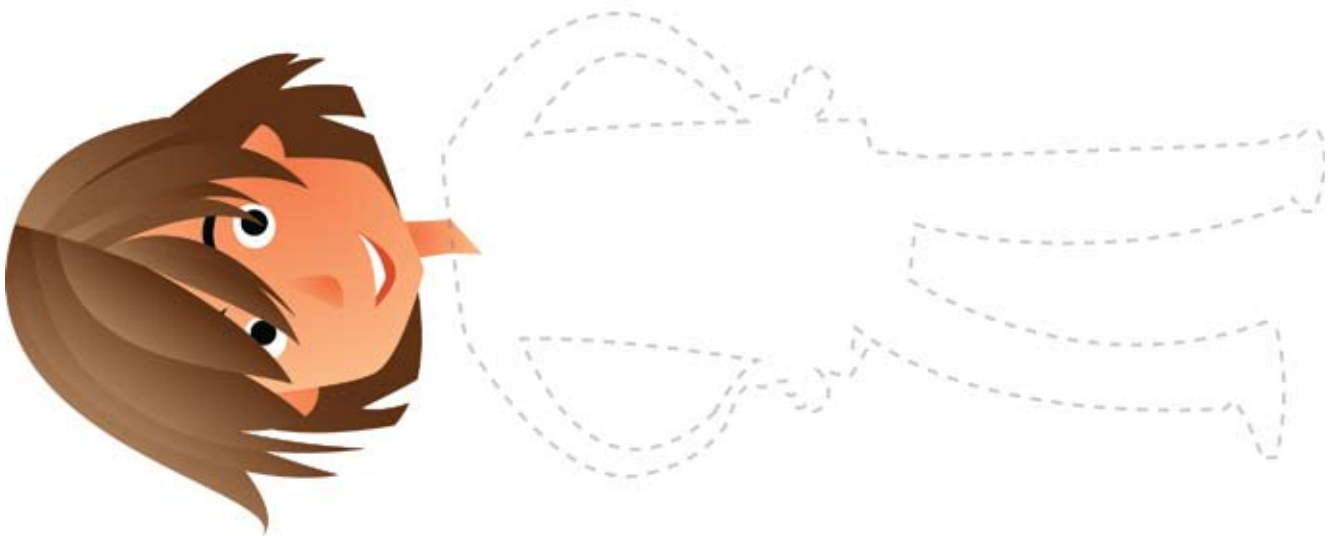
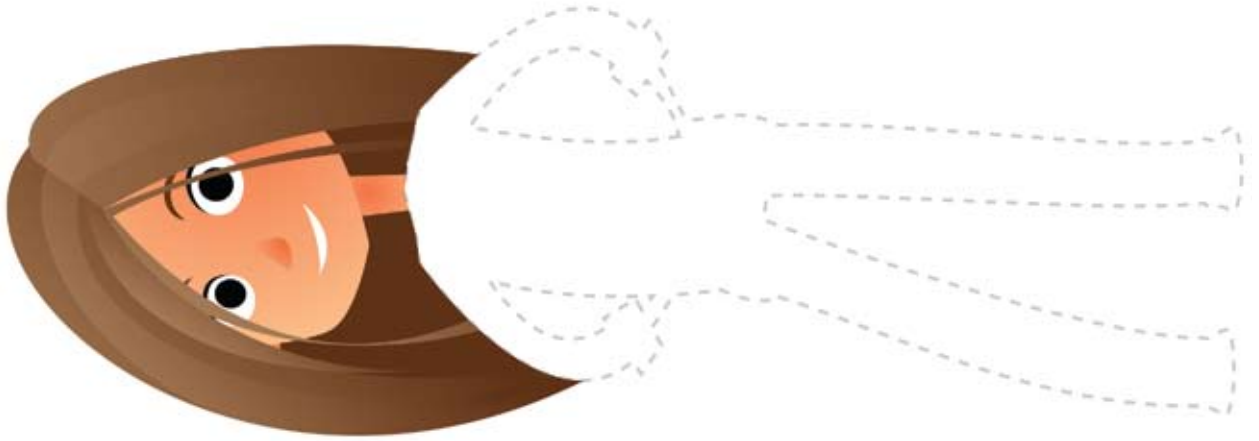
Netka

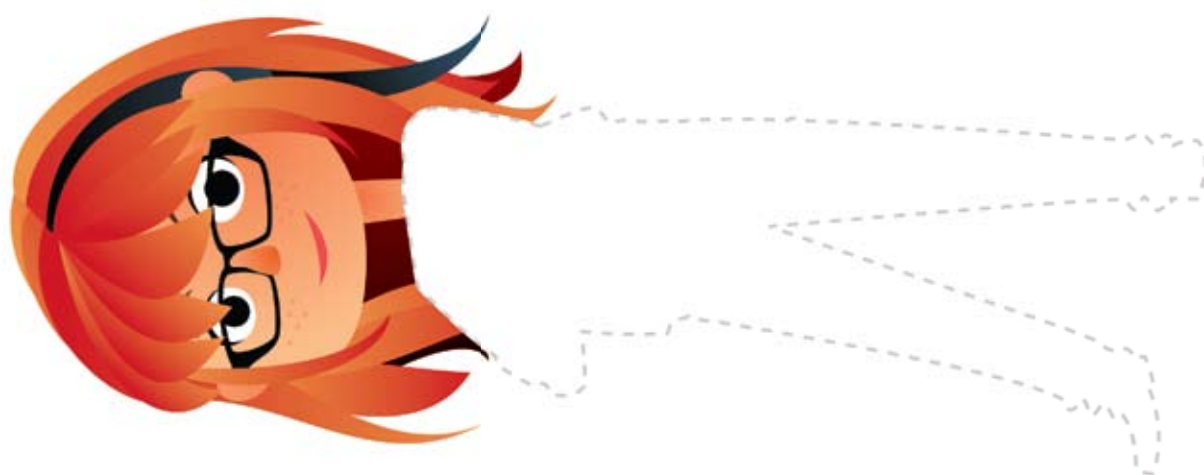

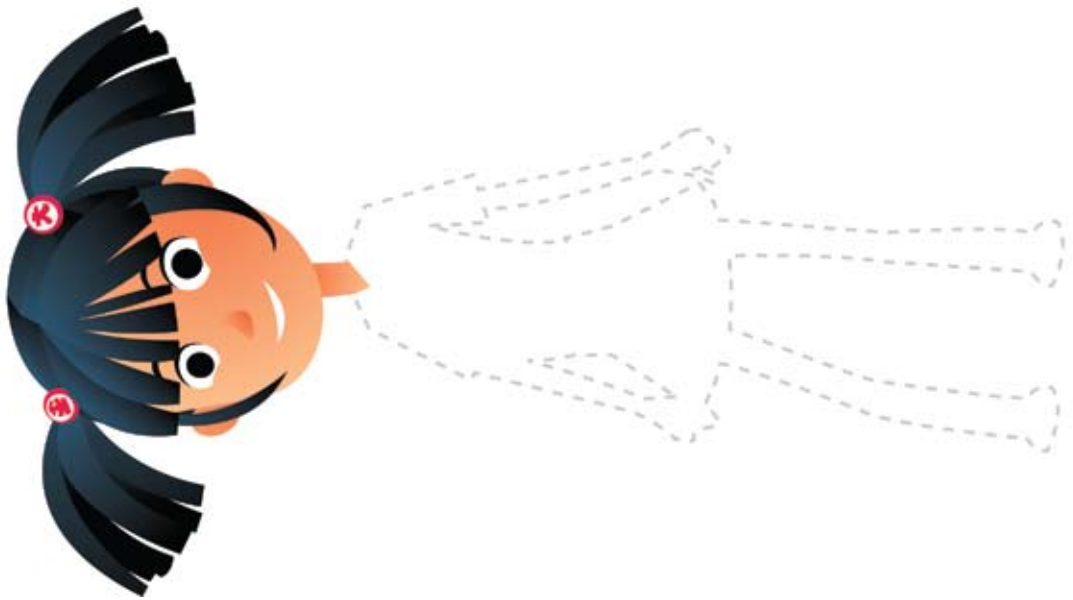
Misieć

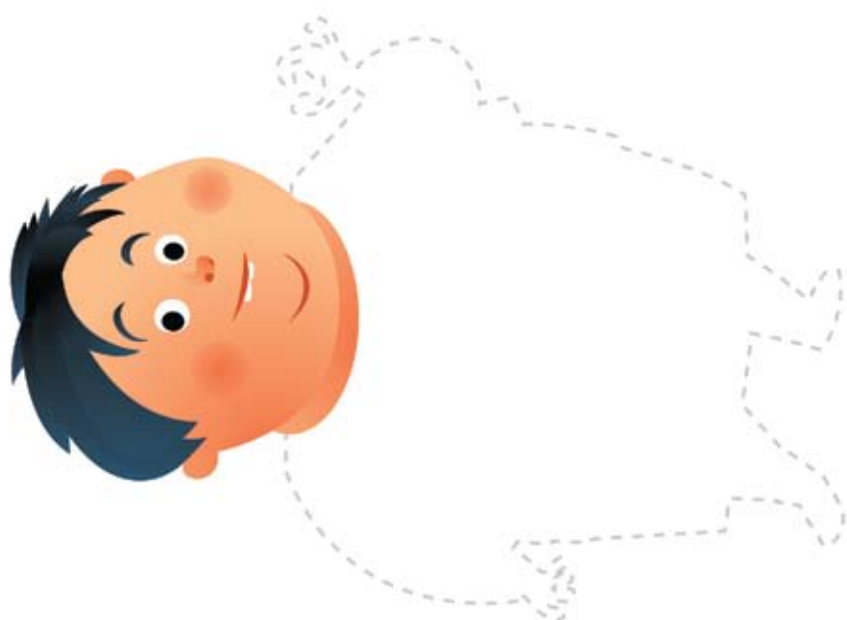
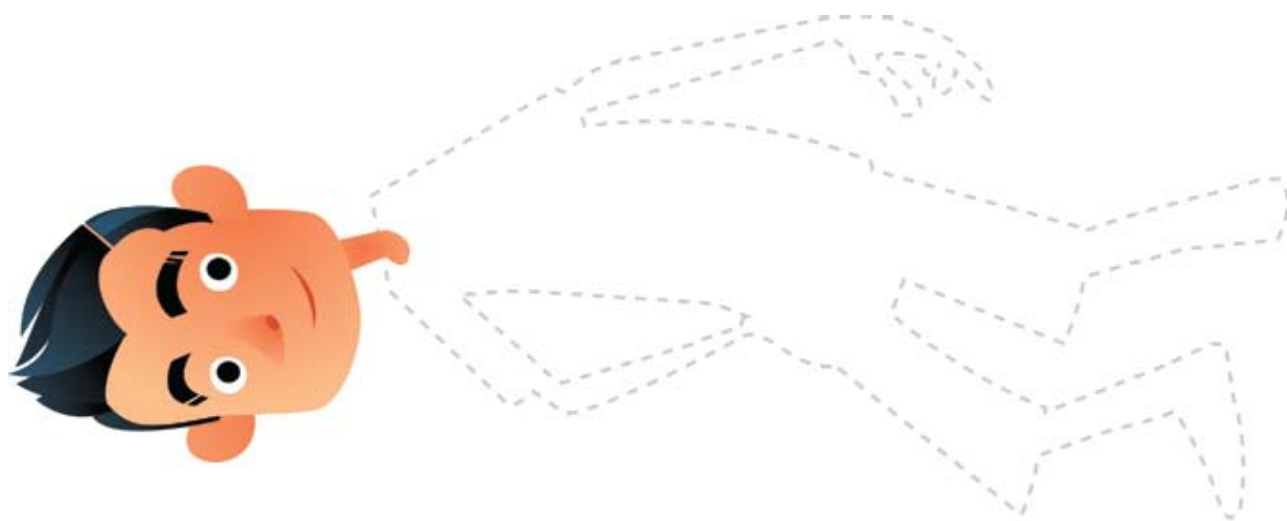

Wanda M.

Uzupełnijcie zdania:

Kupiliśmy
.....,
ponieważ
.....
Wydaliśmy złotych.
Zrezygnowaliśmy z zakupu
ponieważ.....

Uzupełnijcie zdania:

Kupiliśmy
.....,
ponieważ
.....
Wydaliśmy złotych.
Zrezygnowaliśmy z zakupu
ponieważ.....

Uzupełnijcie zdania:

Kupiliśmy
.....,
ponieważ
.....
Wydaliśmy złotych.
Zrezygnowaliśmy z zakupu
ponieważ.....